

Το «Φετίχ-Μπουλέντ» με τα μάτια ενός Κυπρίου εθελοντή το 1912 (Ιωάννης Μ. Μιχαλακόπουλος)

/ [Πεμπτούσια](#)

Περιοδικό «Ναυτική Ελλάς», Απρίλιος 2016

Όπως έχει αναφερθεί, κατά την περίοδο των Βαλκανικών Πολέμων (1912 - 1913) περίπου 1.800 Έλληνες της Κύπρου προσήλθαν στην Αθήνα ώστε να καταταγούν εθελοντικά στον μαχόμενο Ελληνικό Στρατό. Αρκετοί εξ αυτών κατέγραψαν τις εμπειρίες τους σε πολεμικά ημερολόγια και επιστολές που δημοσιεύτηκαν σε εφημερίδες της Μεγαλονήσου.

Χαρακτηριστικότερη περίπτωση εύγλωττου ελληνοκύπριου εθελοντή αποτελεί ο Ιωάννης Π. Πηγασίου (1886 - 1939) από τον Καραβά (αμιγής ελληνική κωμόπολη με 1.694 "μη Μωαμεθανούς" κατοίκους και έναν Μουσουλμάνο στην απογραφή του 1911), που βρίσκεται «εις τον επίγειον παράδεισον της επαρχίας Κηρυνείας».

Αρχικά, ο Πηγασίου είχε εργασθεί ως δάσκαλος στη Λάπηθο πλησίον της ιδιαιτέρας πατρίδας του. Κατόπιν, το 1910 μετέβη στην Ελλάδα για σπουδές στην Ιατρική Σχολή. Η κήρυξη του Βαλκανικού Πολέμου τον βρήκε φοιτητή στην Αθήνα.

Ο ιατρός Ιωάννης Π.
Πηγασίου

Έτσι, ως βοηθός γιατρός στο «Β' Φορητόν Χειρουργείον» του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού, ακολούθησε αυτοπροαιρέτως τα προελαύνοντα στρατεύματα στη Θεσσαλία και τη Δυτική Μακεδονία. Εν συνεχεία, με την έκρηξη του ελληνοβουλγαρικού πολέμου τοποθετήθηκε σε Νοσοκομείο της Θεσσαλονίκης όπου περιέθαλψε εκατοντάδες τραυματίες. Καρπός της γλαφυρής καταγραφής των εντυπώσεών του ήταν το αφήγημα «Από τα παλαιά σύνορα μέχρι Θεσσαλονίκης» το οποίο δημοσιεύθηκε -σε τριάντα συνέχειες- στην εφημερίδα «Φωνή της Κύπρου» από τον Ιανουάριο έως τον Αύγουστο του 1913.

Στο απόσπασμα που ακολουθεί μας δίνεται η εικόνα του τορπιλισμένου «Φετίχ - Μπουλέντ» που επιπλέει μισοβυθισμένο στα νερά του Θερμαϊκού την περίοδο όπου ο Ελληνικός Στρατός έχει εισβάλει νικητής - απελευθερωτής στη Θεσσαλονίκη (26/10/1912). Λίγες ημέρες πριν (12/10/1912), ο «ευγενής και μετριόφρων» υποπλοίαρχος Νικόλαος Βότσης -με το άφοβο 27μελές πλήρωμα του τορπιλλοβόλου 11- είχε τορπιλίσει το εν λόγω τουρκικό πλοίο εκτοξεύοντας το «ηθικόν» του Ελληνικού Στρατεύματος (και Λαού) στα ύψη. Ειρήσθω εν παρόδω, προαπαιτούμενα για αυτό το τόλμημα του ικανότατου Υδραίου κυβερνήτη ήταν το θάρρος, η αποφασιστικότητα, η γνώση του θαλάσσιου χώρου δράσης αλλά και η λεπτομερής συλλογή πληροφοριών περί των εχθρικών θέσεων (πχ πυροβολεία, προβολείς, βάθος πόντισης ναρκών) .

«Το θύμα του νεωτέρου Κανάρη»

Πριν εξέλθη τις του λιμένα Θεσσαλονίκης θα συναντήσει εν πτώμα ημιβυθισμένο εις τα ήσυχα νερά του λιμένος. Δεν είναι ανθρώπινον το πτώμα. Είναι εν μέρος της πρώην ενδόξου οικογενείας της κυρίας αρμάδας, ονομαζόμενον Φετίχ - Μπουλέντ, ήγουν το τουρκικόν θωρηκτόν το οποίον ο νέος συνάδελφος του εκ Ψαρών θαλασσομάχου Κανάρη, ο Βότσης μίαν καλή νύχτα το εξέκαμε διά παντός. Το άδοξον θωρηκτόν ευρίσκεται εξηπλωμένον εν τη θαλάσση στηριζόμενον με την μίαν πλευράν εις τα ήσυχα νερά, κοιμώμενον τον αιώνιον ύπνον. Το άδοξον αυτό πτώμα μαρτυρεί εις τους διαβάτας πάσης εθνικότητος, ότι τα ελληνικά θαλασσοπούλια ζώσι και βασιλεύουσι και θα βασιλεύωσιν αιωνίως. Μαρτυρεί το άδοξον αυτό πτώμα το μέγεθος της ελληνικής τόλμης. Ο Βότσης αποφασίσας να προβή εις την επικινδυνοτάτην αυτήν πράξην, εγνώριζεν ότι οι Τούρκοι δεν ήσαν προσηλωμένοι εις πανηγυρισμούς και διασκεδάσεις. Εγνώριζεν ότι από πολλάς θύρας Άδου θα επέρνα. Δεν εδειλίασεν, εισήλθε τολμηρός, επετέθη γενναιότατα και εξήλθε στεφανωμένος, αποχαιρετήσας μάλιστα τους φρουρούς της πρώτης θύρας του Άδου, ήτοι τους φρουρούς του Καρά Πουρνου δι' ενός κανονιοβολισμού. Αδύνατον να υπολογίση τις το μέγεθος της τόλμης του νεωτέρου μας Κανάρη, όταν ίδη προ πάντων το φοβερόν Καρά - Πουρνου παρά το οποίον επέρασε. Απότομοι βράχοι υψηλοί κατά την έξοδον σχεδόν του κόλπου, έχοντες μεγίστην έκτασιν αποτελούσι το Καρά - Πουρνου. Παμμέγιστα κανόνια ως στόματα λεόντων είναι εστραμμένα κατά τας διαφόρους διευθύνσεις. Υψηλός δε προβολεύς υπάρχει ο οποίος χρησιμέυει να φωτίζει την είσοδον του κόλπου και τα πέριξ. Το σύνολον αποτελεί εν τρομερόν θηρίον. Βεβαίως όχι τώρα, διότι είναι σκεπασμένον με την κυανόλευκον και φαίνεται ως πράον αρνίον. Αυτού του πρώην τρομερού θηρίου ο νεώτερος Κανάρης διέλαθε της προσοχής, και κατώρθωσε να στολίση την νεωτέραν ελληνικήν ιστορίαν με εν τοιούτον υπέρλαμπρον και δεδοξασμένον κατόρθωμα.»

Ι.Π. Πηγασίου

Πηγή:

Πέτρος Παπαπολυβίου (εισαγωγή - επιμέλεια), «Υπόδουλοι ελευθερωταί αδελφών αλυτρώτων. Επιστολές, πολεμικά ημερολόγια και ανταποκρίσεις Κυπρίων εθελοντών από την Ήπειρο και τη Μακεδονία του 1912-1913», Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών, Λευκωσία, 1999